

ÅLANDS LOTTERIINSPEKTION
VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2019

Innehållsförteckning

Lotteriinspektionen verksamhetsberättelse 2019

- 3 Lotteriinspektionen uppgifter
- 3 Uppföljning av mål
- 4 Lotteriinspektionen 2019
- 5 Penningspel Åland 2019
- 5 Årlig kontroll och särskild kontroll 2019
- 6 Internationellt
- 6 Övrigt

Lotteriinspektionen

Inledning

Ålands Lotteriinspektion bildades den 1 mars 2017 som ett resultat av att landskapslagen om Lotteriinspektionen (2016:10) trädde i kraft den 1 januari 2017. Motivet till att inrätta Ålands Lotteriinspektion var att skapa en ny myndighet med ansvar för penningsspelsverksamheten på Åland. Landskapslagen om Lotteriinspektionen (2016:10) innehåller närmare bestämmelser om Lotteriinspektionens organisation och uppgifter. I samband med att landskapslagen om Lotteriinspektionen trädde i kraft ändrade Ålands Lagting landskapslagen om lotterier (lotterilagen, 1966:10). Enligt ändringarna i landskapslagen om lotterier ska Lotteriinspektionen ha tillsyn över lotterier och över att tillståndsinnehavare följer landskapslagen om lotterier.

Lotterier anordnas med tillstånd av landskapsregeringen enligt 1§ landskapslagen om lotterier (1966:10).

Huvuduppgift

Lotteriinspektionen är tillsynsmyndighet enligt 2§ i landskapslagen (1966:10) om lotterier.

Lotteriinspektionen har även följande uppgifter:

- följa med den allmänna utvecklingen inom de verksamhetsområden som regleras av lotterilagen
- arbeta preventivt med att ta initiativ till nödvändiga förbättringar inom spelområdet
- informera och ge anvisningar och råd om sådant som regleras i bestämmelserna i lotterilagen.

Uppföljning av mål 2019

Mål: Lotteriinspektionen är tillsynsmyndighet enligt landskapslagen (1966:10) om lotterier.

Förverkligat: Under verksamhetsåret 2019 har tillståndsinnehavare följt landskapslagen om lotterier. Tillståndsinnehavare har inlämnat kvalitetsledningsdokument till Lotteriinspektionen och årlig kontroll har utförts. Lotteriinspektionen genomförde 6 platsbesök hos tillståndsinnehavare för penningsspel och 1 platsbesök hos tillståndsinnehavare för varulotterier. Lotteriinspektionen utredde 9 klagomål mot penningsspelsanordnare på Åland under 2019.

Mål: Lotteriinspektionen ska arbeta för att ta initiativ till nödvändiga förbättringar inom spelområdet.

Delvis förverkligat: Lotteriinspektionen har genomfört förbättringar för anordnare av spel gällande rapportering av lotterier. Lotteriinspektionen överlämnade 28 maj 2018 förslag på förbättringar av landskapslagen om lotterier. Landskapsregeringen svarade under 2019 att dessa inte kunnat förverkligas då de politiskt prioriterar andra områden.

Mål Lotteriinspektionen ska följa utvecklingen inom lotteri- och spelområdet som regleras av lotterilagen.

Förverkligat: Lotteriinspektionen har deltagit i möten och verksamhet med spelregleringsorganisationerna GREF och IAGR där utvecklingen inom spel och lotterier, och

spelregler har diskuterats. Inom GREF har Lotteriinspektionen deltagit i arbetsgruppen "responsible gambling group" Lotteriinspektionen har deltagit i möten med myndigheter i Finland och övriga Norden där spel och lotterier diskuterats.

Mål Lotteriinspektionen ska informera och ge anvisningar och råd om sådant som regleras i bestämmelserna i lotterilagen.

Förverkligat: Lotteriinspektionen har gett råd och information till allmänheten och andra myndigheter gällande lotteriverksamheten och lotteriregelverket på Åland.

Lotteriinspektionen 2019

Lotteriinspektionens tillsyn av dem som har lotteritillstånd sker främst genom att kontrollera att de följer landskapslagen om lotterier (1966:10). Tillståndsinnehavarna har enligt landskapslagen om lotterier krav på sig att redovisa sin verksamhet till Lotteriinspektionen. Lotteriinspektionen följer sedan upp tillståndsinnehavarnas redovisningar och åtgärder för att se till att de vidtar tillräckliga åtgärder för att uppnå regelefterlevnad.

Lotteriinspektionen förde under verksamhetsåret en konstruktiv dialog med anordnare av penningspel och varulotterier. Tillsynen skedde främst genom dialog, platsbesök och revision för att kontrollera lotteriverksamhet. Under 2019 genomfördes årlig kontroll av tillståndsinnehavare av penningspel. Under verksamhetsåret har 1 heltidsanställd utfört myndighets arbete och 4 extra kontrollanter hjälpt till med Årlig kontroll och särskild kontroll.

Under 2019 utredde Lotteriinspektionen 9st klagomål mot penningspelsanordnare på Åland. Ärendena bestod i huvudsak av två kategorier; spelare som förlorat pengar som ansåg att de var spelberoende och vill ha tillbaka insatser samt spelare som framförde klagomål mot bonusar. Åland har inget regelverk för bonusar och dessa ärenden vart hänvisade till myndigheter som hanterar konsumentklagomål.

Särskild kontroll utfördes på det tekniska verktyget kallat "Radarn" används i penningspels verksamhet. Den särskilda kontrollen beskriv i detalj hur verktyget är uppbyggt samt hur tillförlitligt verktyget är för att kontrollera hur sårbara kunder skyddas. För att kontrollera tillförlitligheten av verktyget genomfördes omfattande databasanalyser av samtliga spelkunders spelbeteende och "radarns" påverkan.

Lotteriinspektionen har följt utvecklingen inom spelområdet genom att delta i arbetsgrupper, besöka spelanordnare samt att deltagande i seminarier och föreläsningar inom spel och lotterier. I juni 2019 Deltog Lotteriinspektionen i GREF:s (gambling Regulators European Forum) årliga medlemsmöte på Cypern. I maj 2019 träffades de nordiska spelregleringsmyndigheterna på Island och diskuterade spelregleringarna i de nordiska länderna.

Penningspel på Åland 2019

Under verksamhetsåret 2019 hade Ålands penningautomatförening (Paf) tillstånd av landskapsregeringen att bedriva penningspelsverksamhet på Åland.

Ålands penningautomatförening

För verksamhetsåret 2019 omsatte Paf-koncernen 114,2 miljoner euro. Spelomsättningen för internetverksamheten var 84,5 miljoner euro. Spelomsättningen för land- och fartygsverksamheten var 30,2 miljoner euro.

Paf casino i Mariehamn stängde den 31.12.2019.

Årlig kontroll 2019

Arbetet med årlig kontroll inleddes under sommaren 2019 med möten och diskussioner med tillståndsinnehavare för penningspel. Ett tidschema bestämdes och tillståndsinnehavare antog ett kvalitetsledningsdokument som skickades till Lotteriinspektionen som underlag för årlig kontroll. Årliga kontrollen startade i oktober 2019. Den genomfördes av det certifieringsorgan som Lotteriinspektionen har förordnat.

Följande punkter ingick i den årliga kontrollen av tillståndsinnehavare för penningspel:

- Hur skyddar de sårbara kunder?
- Hur förhindrar de att minderåriga ägnar sig åt penningspel?
- Hur motverkar de bedrägerier, falskspel och kriminell verksamhet i anslutning till penningspel?
- Hur testar de slumpgeneratorer vid internetspel?
- Är vinstutbetalningarna korrekta och sker de utan onödigt dröjsmål?
- Hur marknadsför de sig (digitalt och fysiskt)?
- Erbjuder de tillförlitlig service i samband med spel? Hur tillgodoser de kundens behov?
- Är drift och underhåll av spel säkra och följer lagstiftning och tillstånd?
- Hur behandlar kundservice klagomål och rutiner för avstängningar?
- Hur minimerar de sociala problem och hälsoproblem som penningspel orsakar?

Särskild kontroll 2019

Särskild kontroll har under 2019 utförts på tillståndsinnehavare för penningspel. I den särskilda kontrollen granskades hur sårbara kunder skyddas och hur "radarn" används i denna verksamhet. Granskningen skedde på detaljnivå och utredde verktygets tillförlighet och uppbyggnad.

Internationellt

GREF

Ålands Lotteriinspektion är medlem i GREF (Gambling Regulators European Forum). GREF hade konferens och medlemsmöte på Cypern i maj 2019. På mötet deltog cirka 60 representanter för spelregleringsmyndigheter från 22 jurisdiktioner. Temat för konferensen var "Exploring the boundaries between gambling and financial regulation".

Ålands Lotteriinspektion är medlem i GREF:s arbetsgrupp om spelansvar. Arbetsgruppen hade under 2019 haft tre möten varav Lotteriinspektionen deltog i två möten i London, England och Limassol, Cypern.

IAGR

Ålands Lotteriinspektion är medlem i IAGR (International Association Gambling Regulators). Lotteriinspektionen deltog inte i IAGR:s möten eller aktiviteter under 2019 av miljöskäl då det årliga mötet skedde i Jamaica i september 2019.

Övrigt

Tillsyn av åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Den 20 maj 2015 antog EU parlamentet direktiv 2015/849 om åtgärder för att förhindra penningtvätt. Den 1 mars 2017 bildades Ålands Lotteriinspektion med huvuduppgift att tillsyna penningsspel. Direktiv 2015/849 fick direkt effekt i Finland 20 maj 2017. Den nya lagen om förhindrande av penningtvätt (444/2017) trädde i kraft 28 juni 2017. I lagen 444/2017 saknades skrivningar om tillsyn av penningtvätt på Åland. De saknade skrivningarna om tillsyn av penningtvätt var kända av inrikesministeriet och de berörda myndigheterna på Åland. Detta löstes med en överenskommelseförordning där förvaltningsbehörigheten för tillsyn över mäklare och penningsspelsföreningar på Åland överfördes. Överenskommelseförordning trädde i kraft sommar 2018.

Personal från Lotteriinspektionen besökte Centralen för penningtvätt för genomgång av AML rapporteringar i februari 2019. Lotteriinspektionen förde samtal med CUP om samarbeten och diskussioner gällande deltagande i arbetsgrupp om penningtvätt.

Under verksamhetsåret genomfördes 5st övervakningsbesök för kontroller gällande AML policy, AML processer samt riskbedömningar hos spelbolag. Särskilt platsbesök genomfördes för kontroll av AML verksamhet vid kundidentifieringar. Under årlig kontroll undersöktes hur lotteri verksamhet och åtgärder förhåller sig till lag om åtgärder mot penningtvätt (444/2017).

Under året påbörjade personalen på Lotteriinspektionen CAMS (Certified Anti Money Laundering specialist) utbildning. Utbildningen beräknas slutföras under 2020.